

Monument voor

Eindhovenenaar J. van Putten (86) nam het initiatief voor een monument voor 1,1 miljoen concentratiekampslachtoffers. De metershoge, kleurrijke 'levensboom' gemaakt door kunstenaar Han van Wetering, heeft een plekje gekregen in de 'stadstuin' van Eindhoven, tussen Vestedatoren en Smalle Haven.

door Rob Burg

De zes miljoen joden die in vernietigingskampen werden vermoord worden op tal van plaatsen met een monument herdacht. Maar de 1,1 miljoen personen - onder wie ook veel niet-joden - die in de concentratiekampen zelf omkwamen, hadden nog geen monument.

De klasse 85-jarige J. van Putten, die zelf van oktober 1943 tot april 1945 in kamp Buchenwald zat, vond dat daar nodig iets aan moest veranderen. Hij stichtte een fonds, legde zijn plannetje voor aan de gemeente en vroeg een vergunning aan. Vanmiddag om half

vier wordt het monument door burgemeester Van Gijnst ontbald. "Dit monument is een eerbetoon aan al die 1,1 miljoen doden in de concentratiekampen. Van de 1,6 miljoen mensen keerden er slechts 500.000 terug, oftewel een op de drie", vertelt de bewoner van verzorgingshuis Kortenoja. "Vóór alles staat bij dit beeld mijn vreugde en dankbaarheid centraal dat ik er levend ben uitgekomen." Om aan tewerkstelling in Duitsland te ontkomen, zat Van Putten in de Noordoostpolder ondergedoken. Samen met twee vrienden, onder wie een avonturier die de

Het monument voor de gebroeders Hornemann in het Lex en Edo Hornemannplantsoen. foto Inez Weeters

24 joodse patiënten RPI krijgen eigen monument

EINDHOVEN - Het monument voor 1,1 miljoen kampslachtoffers is voorlopig niet het laatste in Eindhoven. Op 10 mei worden op het terrein van de GGZ locatie Boschdijk (Grote Beek) 24 'stolpersteine' onthuld, een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. In de koppen 'struikelstenen' zijn de namen gegraveerd van 24 joodse gedeporteerde RPI-patiënten. Demnig plaatste al stolperstenen in straten in Duitsland, Hongarije, Oostenrijk en Nederland.

desolate uitgestrektheid van de polder achter zich wilde laten, besloot hij zijn geduk elders te zoeken. "Het ging goed, tot vlak voor Parijs. Toen werden we aangehouden door de Grüne Polizei en moest ik naar Buchenwald."

In het kamp heeft hij veel leed gezien en meegemaakt. "Overal stuitte je op doden. In de laatste weken verbleven er vijfduizend mensen, terwijl het kamp op zeventienduizend was gebouwd. Ik was ernstig ziek, had tbv. en verbleef in de dodenbarak."

"Maar", zegt de oud-Philipsman nadrukkelijk, "het was zeker geen openstapeling van elende. Ik heb ook goede herinneringen aan het kamp. Er werd daar ook gelachen. En gekoffie."

De bevrijding van kamp Buchenwald, onder leiding van generaal Patton, voelde voor Van Putten als 'een milde ervaring'. "Er was geen feestelijk gevoel, meer een heel stille en bezwende ervaring: 'nu is het over'. Bovendien; ik woog 45 kilo, dan ga je niet in het rond staan springen van blijheid."

Het belangrijkste signaal dat hij met het opvallende monument wil afgeven is: 'het leven gaat door, in welke vorm dat ook'. "Je vindt er geen uitgesproken verdriet of heldhaftigheid in terug." Over de kosten laat Van Putten

slachtoffers kampen

J. van Putten bij 'zijn' monument in de stadstuin. Het moest een spraakmakend beeld worden. En dat is het ook. foto Jean Pierre Reijnen

zich liever niet uit. "Ik heeft niet zo veel aan geld", zegt hij. Het heeft hem 'engens' tussen de 25.000 en 100.000 euro gekost. Omdat hij overleefde op het Mignot & De Bloekplein woende, leek hem de stadstuin tussen Vestedato-

ren en Smalle Haven, een goede plek. Jo Coenen, architect van de Vestedatoren werd benaderd en die legde weer contact met de Limburgse kunstenaar Han van Wetering. Deze staat bekend om zijn kleurrijk beschilderde brezen

kunstwerken. En dat is het ook geworden. Een levensboom met uitgezaaide 'schijven' die eruit steken, drie tulpen aan de ralken en een leeuw bovenop. Op de stam een kil rekensommetje met als uitkomst 1.100.000 KZ-doden.

Veel monumenten in Zuidoost-Brabant

EINDHOVEN - Het aantal monumenten in Zuidoost-Brabant dat herinnert aan de Tweede Wereldoorlog is talrijk. Bijna elke zichzelf respecterende gemeente heeft er minstens één. Sen en Breugel, dat een belangrijk schied was tijdens operatie Market Garden, heeft er zelfs acht. In totaal telt de regio zo'n zeventig herdenkingsmonumenten. Veelal eren deze gedachten de geallieerde bevrijders en gesneuvelde burgers. De monumenten die zich specifiek richten op de slachtoffers van de concentratiekampen, zijn heel wat minder dik gezad. Eindhoven heeft een zuil met plaquette in het Anne Frankplantsoen staan. Hiermee wordt herdacht dat vanuit deze stad 304 joden werden weggevoerd en vermoord. Verder is er ook nog het Lex en Edo Hornemannplantsoen, dat herinnert aan het trieste lot van de Eindhovense boertjes (11 en 8 jaar). In Neuren-gamme werden medische experimenten op de jongens uitgevoerd en in april '44 werden zij, samen met achttien andere joodse kinderen opgehangen. Het monumentje uit 1988 gedenkt in hun naam ook alle andere joodse kinderen uit Eindhoven. Verder zijn in de regio geen monumenten te vinden die specifiek de (joodse) slachtoffers van de concentratiekampen gedenken. Dergelijke herdenkingsstele-ments zijn er wel in onder meer Vught, Oss, Den Bosch, Grave, Tilburg, Cuijk, Goltse, Overloon, Boxmeer en Breda.

Het beeld is geschilderd in zachtblauw, roze, gele en oranje pastel-tinten. Van Putten is tevreden. Het moest een spraakmakend beeld worden. En dat is het ook. De kleuren zijn geen aanstoting van de ernst van het onderwerp."